

Arbeidsliv

Tannlegens delegering av oppgaver, lokalanestesi

 SILJE STOKHOLM NICOLAYSEN, JURIDISK RÅDGIVER I NTF

Samarbeidet mellom tannlege og tannhelsesekretær er drivverket i en tannklinik, og det er svært viktig å ha gode og omforente retningslinjer slik at det ikke er tvil om arbeidsfordelingen. Delegering må aldri gå på bekostning av pasientsikkerheten. NTF har i det siste fått henvendelser om oppgaven med å sette anestesi på pasienten kan utføres av tannhelsesekretæren.

Krav til faglig forsvarlighet

Det følger av helsepersonelloven § 4 at helsepersonell, herunder tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer, skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig. Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Med kvalifikasjoner siktes det til både formelle og reelle kvalifikasjoner, det vil si helsefaglig utdanning, tilleggstudanning og erfaring. Hva den enkelte er kvalifisert til, er en objektiv vurdering, men forsvarlighetskravet tilsier at det enkelte helsepersonell vurderer om det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å utføre oppgaven.

Tannleger har gjennom sin profesjonsutdanning med spesifikke fagmål og eksamen i farmakologi tillatelse til selvstendig å kunne gi odontologisk lokalanestesi. Denne oppgaven krever nødvendige og omfattende kvalifikasjoner både med hensyn til medisinsk, farmakologisk og odontologisk kompetanse; herunder kunnskap om anatomi, anafylaktisk sjokk m.v., og også praktiske ferdigheter med å arbeide i munnhulen. Tannhelsesekretærer får ikke samme kunnskap om lokalanestesi gjennom sin grunnutdanning, og har dermed ikke de nødvendige kvalifikasjonene til å sette lokalanestesi. Helsedirektoratet har ikke vurdert innholdet i eventuelle kurs i lokalanestesi som gis eller er blitt gitt til tannhelsesekretærer, men uttaler på generelt grunnlag at et kurs alene vanskelig vil kunne gi tannhelsesekretærer nødvendige kvalifikasjoner til å sette lokalanestesi på en faglig forsvarlig måte eller med selvstendig ansvar.¹

Krav til bruk av medhjelper

Helsepersonell kan overlate bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellens kvalifikasjoner og den oppfølging som gis. Det følger av helsepersonelloven § 5, som gir tannleger rett til å overlate bestemte oppgaver i en odontologisk behandlingssituasjon til annet helsepersonell. Medhjelpere skal være underlagt helsepersonells kontroll og tilsyn.

Spørsmålet er da om tannhelsesekretæren kan sette lokalanestesi når dette gjøres med hjemmel i helsepersonelloven § 5 om bruk av medhjelpere. Om det er forsvarlig å overlate en oppgave til en annen, skal bedømmes ut fra kvalifikasjonene til den man overlater oppgaven til. Det forutsettes at vedkommende har de *nødvendige* kvalifikasjonene til å utføre oppgaven forsvarlig, selv om vedkommende ikke har *formelle* kvalifikasjoner. Der tannhelsesekretæren er medhjelper, har vedkommende fortsatt et selvstendig ansvar for å opptre faglig forsvarlig, jf. helsepersonelloven § 4.

Tannhelsesekretæren som er medhjelper må foreta en selvstendig vurdering av om vedkommende har tilstrekkelige kvalifikasjoner til at det er forsvarlig å påta seg oppgaven. Dersom tannlegen skal benytte tannhelsesekretæren som medhjelper, må tannlegen først sikre at tannhelsesekretæren har de nødvendige kvalifikasjonene for å utføre oppgaven tannlegen har overlatt til tannhelsesekretæren (forhåndskontroll). Dette består i å forvise seg om at tannhelsesekretæren har reelle kvalifikasjoner og at eventuell nødvendig opplæring blir gitt. Et kurs kan være et sentralt element i en slik opplæring, men det er tannlegens ansvar å sørge for at hjelpepersonellens kompetanse er god nok. Videre må tannlegen gi nødvendige instruksjoner og føre et visst tilsyn med tannhelsesekretæren under utførelsen av oppgaven (løpende kontroll). Dette innebærer at tannlegen må være tilgjengelig for å gi råd, veiledning, instruksjoner og oppfølging underveis. Behandling av pasienter med legemidler krever kompetent pasienttilsyn, og det er derfor viktig at tannlegen er tilgjengelig for å observere pasienten og tannhelsesekretæren. Med bakgrunn i dette,

¹ Brev til Norsk tannpleierforening, 17/2706-3

mener Helsedirektoratet at tannhelsesekretærer kun helt unntaksvis kan brukes som medhjelpere og assistere tannlegen med å sette lokalanestesi, dersom både tannlegen og tannhelsesekretæren forsikrer seg om at tannhelsesekretæren har de nødvendige kvalifikasjonene, og dersom tannlegen er tilgjengelig for løpende kontroll med oppgaven.

Hvem har ansvaret der en skade oppstår?

En vurdering av konkret sak om forsvarligheten i å delegerer deler av behandlingen til hjelpepersonell er Statsforvalterens og Helsetilsynets anliggende. En gjennomgang av tilsynssaker

viser at Helsetilsynet har gitt advarsler til den som delegerer ansvaret dersom vedkommende ikke er til stede for å gi råd og veiledning underveis, og til hjelpepersonell der denne har gått ut over sin kompetanse og myndighet, og selv vurdert og tatt beslutning om behandling.

Hvis pasienten krever erstatning fra Norsk pasientskadeerstatning (NPE), er det normalt av mindre praktisk betydning hvor ansvaret plasseres siden tannhelsesekretærer som er involvert i behandlingen av pasienter skal være meldt inn i ordningen.

MER ENN 30 ÅR I NORGE

SURGITEL® LUPER

Surgitel er best i test og har fremstilt presisjonsoptikk siden 1932. Deres lange erfaring gir seg uttrykk i markedets beste luper og de er også best i test når det gjelder vekt – kun 20 g. SurgiTel-luper fås i både FLM og TTL montert på Oakley innfatning.

Norsk Orthoform
DENTALARTIKLER

Depot as

Telefon 22 76 01 40
bestilling@norskorthoform.no
www.norskorthoform.no